

folklor/edebiyat'tan

Bu yılın ve bu sayımızın ilk yazısı, genç akademisyenlerimizden, **Dr. Berna Kurt**'un geleneksel dansların stilize ve senkronize yorumunu merkeze alan, paralel belirgin bir örneğini 1937 yılında Sovyetler Birliği'nde Igor Moiseyev'in hayata geçirdiği 'Moiseyev Dans Topluluğu'na yaslayan *Devlet Halk Dansları Topluluğu*'nu 'Türk Ulusu'nu temsili ekseninde değerlendiren makalesidir. Özellikle 1980'lerde halk dansları konusunda Türkiye'de estetik bir model oluşturmuş olan Devlet Halk Dansları Topluluğu'nun, sonraki yıllarda farklı niteliklerle kaynaklık ettiği örnekleri de göz önünde bulunduran Kurt, topluluğu, sanatsal misyonu yanında tarihsel ve siyasal misyonunu da göz önünde bulundurarak değerlendirmektedir.

Zerrin Güney, bir dönem türlü açılardan yoğun bir biçimde gündemde olan Latife Tekin'in, *Berci Kristin Çöp Masalları* adlı romanını üslup özellikleri bakımından; **Esra Sazyek**, Türk edebiyat tarihindeki özgün yeri yanında siyasal yaşamında da hatırı sayılır iz bırakmış olan Refik Halit Karay'ın *Anahtar* adlı romanında, mekân imgeleri bağlamında; **Dr. Türkan Yeşilyurt** ise toplumun kadın şaire bakışını hem ülkemizden hem de dünya örneklerinden yola çıkarak ele alıyor.

19. yüzyılın ortalarında başlayan kadın eksenli dergiler yayımlama eğilimi, özellikle Meşrutiyet'le birlikte daha bir çeşitlenerek zenginleşmiştir. **Dr. Ümüt Akagündüz**, 'düşünsel birikimin hareketliliğini ve yayılımını sağlayan dergiler'e II. Meşrutiyet dönemini esas alarak eğilmekte, sanayi devrimi sonrası Osmanlı Devleti'nde şekillenen düşünsel iklimin anlaşılması ama özellikle de kadın tarihi açısından dönem içerisinde yayımlanan çok sayıda dergide kadın ve kadınlığa dair hususlara dikkat çekmektedir.

Dil ve hayat arasındaki doğrudan ilişki, hayatın zenginleşmesi ve yenilenmesiyle dilin de yeni sözcüklerine kavuşmasına kaynaklık etmektedir. **Dr. Mehmet Kara** ve **Dr. Ersin Teres**, makalelerinde, son otuz yıl içerisinde Türkçede eskiden beri var olup da anlam genişlemesine uğrayan; yeni ortaya çıkan basit ve bileşik kelime, terim, deyim ve ibareler; çeviri yoluyla meydana getirilen kelimeler; dil içi olanaklardan yararlanılarak ortaya konulan yeni tamlama ve deyimler; teklik 3. kişi iyelik ekindeki hareketlilik ilişkili örnekleri irdelemektedir.

1930'lu yıllar, Türkiye'de iktidarın rejimi sosyal ve kültürel yönleriyle inşa ettiği önemli bir süreci işaretlerken; bir yandan da dünya ekonomik krizinin sebep olduğu sarsıntılı ekonomik koşullar içerisinde devletçi politikayla yükü hafifletme yoluna gittiği dönem olmuştur. Aynı süreçte, Sovyet Rusya ve İtalya'nın da totaliter iktidarlar elinde, devletçi bir politika yoluyla söz konusu ekonomik krizi en aza indirdikleri görülmektedir. **Dr. Funda Selçuk Şirin**, 1930-32 döneminde Sovyet Rusya ve İtalya'ya Türk siyasal yaşamında aktör olan

kişilerin ziyaretlerini, ulus devlet inşasında siyasal ve kültürel zeminin oluşması bağlamında ele alıyor.

Etnografik ve tarihi kayıtlara bakıldığında, dünyanın hemen her kesiminde oynanan oyunlardan biri de, dört ayaklı memelilerin arka ayaklarının diz kısmında bulunan ‘aşık kemiği’ ile oynanan ve genel olarak da adına ‘aşık oyunu’ dediğimiz oyundur. En eski örneğinin geç Hitit dönemi krallıklarından Karkamış’ta ortaya çıktığı varsayılan bu oyunun tarihi yolculuğunu **Dr. Havel Bozbay** değerlendiriyor.

Dr. Mustafa Gündüz, atılımcı, üretken ve girişimci bireylerin yetişmesini engelleyen *yoksulluk kültürünü* üreten düşünsel kodları ele aldığı makalesinde, yoksullukla mücadelede eğitimin işlevi üzerinde durmakta, toplumsal fukaralığın ortadan kaldırılması ve bunun yerine çağdaş değerlerin yerleştirilmesi için önermelerde bulunmaktadır.

Dr. Mehmet Ali Yolcu, ‘Havva’ adıyla sembolleştirdiğimiz yaratılan ilk kadın-insanı, farklı kültür dairelerinde oluşan mitleri karşılaştırarak; **Dr. Rezan Karakaş** ise ilkel dönemlerdeki anlatılardan günümüz modern mitlerine kadar zihnimizi meşgul eden ‘yılan’ı, rengi, görünümü ve başka özellikleriyle Siirt efsane ve inanışlarından yola çıkarak ele alıyor.

İlk İstanbul seyahatini 1874 yılında gerçekleştiren, ünlü İtalyan seyyah Edmondo De Amicis’in seyahatnamesinden hareketle, Batı eksenli bakma ve değerlendirmelerin de bir tartışmasını yapan **Orhan Kemal Koçak** ve **Dilek Özhan Koçak**, makalelerinde Amicis’in yer yer yıkmaya çalıştığı oryantalist çerçevenin içerisine düşse de bir arada duran ‘şahit olduğu İstanbul ile yürekte bağlı olduğu şehrin muhayyel varlığı’nı aralamaya ve anlatmaya çalışmasını, genç araştırmacı **Ganbat Lkhundev** ise ‘Moğolların Gizli Tarihi’ adlı eserdeki, ant içme ile ilgili gelenekleri; **Dr. Pınar Melis Y. Parmaksız** ise Hollanda tarihinde önemli görülen olayları, kişileri ve dönemleri temsil eden elli konu başlığının ve bunların kısaca anlatımını içeren *Canon* kitabını tartışıyor.

Bu sayımızın yayın değerlendirmesini genç sosyologlarımızdan **Esra Debağcı** yaptı. Dr. Nilüfer Nahya’nın editörlüğünde, kolektif bir çalışmanın ürünü olan *Şehir ve Mutfağın Kültürü* adlı kitap üzerine bu değerlendirmenin de dikkatle okunacağı kanısındayım.

Yeni *folklor/edebiyat*’larda buluşmak dileğiyle.

Metin Turan

Yayın Yönetmeni